До Росії прибула делегація ігуменів і насельників єгипетських монастирів

23 серпня 2021 року на запрошення Святішого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила до Москви прибула делегація ігуменів і насельників монастирів Коптської Церкви з метою здійснення паломництва до православних обителей Росії.

Поїздка проходить в контексті розвитку діалогу між Руською Православною Церквою та Коптською Церквою в рамках діяльності відповідної Комісії з міжцерковного діалогу і є частиною реалізованої в останні роки програми взаємних візитів представників російського і коптського чернецтва. У складі делегації: настоятель Ель-Мухарракської обителі в ім'я Пресвятої Діви Марії (провінція Асьют) єпископ Вукол, глава делегації; настоятель монастиря в ім'я святих Фоми і

Віктора в Хадабі (провінція Південний Синай) єпископ Саверій; настоятель монастиря Пресвятої Діви Марії в Ахмімі (провінція Сохаг) єпископ Матвій; намісник монастиря преподобного Паїсія Великого в Нітрійській пустелі єпископ Агафій; перший Патріарший вікарій в Каїрі єпископ Михайло; Патріарший секретар, насельник монастиря преподобного Паїсія Великого в Нітрійській пустелі ієромонах Кирило Анба Бішой; насельник Ель-Мухарраксько ї обителі в ім'я Пресвятої Діви Марії (провінція Асьют) ієромонах Тавадрос Ель Мохарракі; насельник монастиря в ім'я святих Фоми і Віктора в Хадабі (провінція Південний Синай) монах Макарій ель-Томасі; насельник монастиря Пресвятої Діви Марії в Ахмімі (провінція Сохаг) монах Юссеф ель-Ахмімі; насельники монастиря преподобного Макарія Великого в Нітрійській пустелі монах Петро ель-Макарі, монах Зевс ель-Макарі, монах Меркурій ель-Макарі і монах Марк ель-Макарі; спеціальний представник Коптської Патріархії доктор Антон Мілад.

У міжнародному аеропорту Домодєдово гостей зустрічали голова Синодального відділу у справах монастирів і чернецтва Руської Православної Церкви митрополит Каширський Феогност, секретар ВЗЦЗ з міжхристиянських відносин ієромонах Стефан (Ігумнов), представник Коптської Церкви в Росії ієромонах Дауд ель-Антоні, співробітники ВЗЦЗ ієродиякон Петро (Ахматханов), С. Г. Алфьоров, Д. Е. Аракелян і Р. Д. Рубан.

Перебування делегації в межах Руської Православної Церкви триватиме до 1 вересня. В рамках візиту планується відвідування святих місць та історико-культурних пам'яток на території Московської, Тверської, Новгородської і Санкт-Петербурзької митрополії, обителей російської півночі.

***

Зв'язки між народами історичної Русі і християнами Єгипту мають глибоке коріння. З давніх віків погляди наших благочестивих предків були звернені на землі християнського Сходу, описані в Біблії. Російських паломників цікавили не тільки Палестина, Сирія і Мала Азія, а й Єгипет - батьківщина християнського чернецтва, земля, де протягом декількох років перебувало Святе Сімейство. В ході паломництв відбувалися контакти між християнами Русі і Єгипту. Серед останніх абсолютну більшість складають віруючі Коптської Церкви, яка поряд з Вірменською

Апостольською, Сирійською Ортодоксальною, Маланкарською, Ефіопською і Еритрейською Церквами відноситься до родини Стародавніх Східних Церков дохалкідонської традиції. Саме коптські християни є хранителями святих місць єгипетської землі і продовжувачами традицій чернецтва, закладених представниками цього древнього народу - преподобними Антонієм Великим, Павлом Фівейського, Макарієм Великим, Паїсієм Великим, Пахомієм Великим і багатьма іншими.

У 1845 і 1850 роках Єгипет відвідав очільник Руської духовної місії в Єрусалимі архімандрит Порфирій (Успенський), автограф якого і сьогодні можна побачити на стіні головного собору коптської лаври преподобного Антонія Великого в Східній пустелі поблизу Червоного моря. Тоді ж він написав чимало монографій, присвячених Коптській Церкві. Серед самих коптів ці твори також були досить широко відомі ще в позаминулому столітті, так само як і праці таких російських святих, як святителі Філарет Московський, Феофан Затворник, Ігнатій (Брянчанінов), святий праведний Іоанн Кронштадтський.

Офіційні контакти відбувалися і на вищому рівні, - зокрема, Патріарх Коптський Петро VII неодноразово зустрічався з делегатами Імператора Миколи I, а російський посланник в Константинополі А. Б. Лобанов-Ростовський мав переписку з Патріархом Кирилом IV. Великим авторитетом у коптського народу користувався Імператор Олександр III, по смерті якого в 1894 році в кафедральному соборі св. Марка в Каїрі була відслужена панахида. Ієрархи Коптської Церкви були присутні також на коронації Імператора Миколи II, що відбулася в 1896 році в Москві.

У період з 1917 до 1943 року Руська Церква, яка перебувала в умовах богоборчих гонінь і вимушеної ізоляції, не мала можливості підтримувати зв'язки з Коптською Церквою, так само як і з іншими Церквами. Однак відразу після здобуття такої можливості контакти були відновлені. Уже в 1945 році відбувся перший візит Предстоятеля Руської Православної Церкви в Єгипет - цю країну відвідав Святійший Патріарх Олексій I. Тоді ж в Каїрі було засновано представництво Патріарха Московського і всієї Русі при Патріархові Олександрійському і всієї Африки, в безпосередні завдання якого входило підтримання контактів як з Олександрійською Православною Церквою, так і з Коптською церквою. Другий раз Святіший Патріарх Олексій побував в Єгипті і зустрівся з Коптським Патріархом Кирилом VI в 1960 році. Делегації Коптської Церкви регулярно запрошувалися на загальноцерковні урочистості Руської Православної Церкви, в тому числі вони були присутні на Помісних соборах 1971 і 1990 років. У 1991 році візит до Єгипту також звершив

Святіший Патріарх Олексій II, а в 2010 році - Святіший Патріарх Кирил.

Значний внесок в активізацію міжцерковних контактів з коптською стороною зробив голова ВЗЦЗ митрополит Ленінградський і Новгородський Никодим, який особисто неодноразово відвідував Єгипет ще з кінця 1950-х років, будучи в сані архімандрита і займаючи пост начальника Руської духовної місії в Єрусалимі. Велику увагу цим контактам вікопомний Владика приділяв і перебуваючи на посаді голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату.

Першим Предстоятелем Коптської Церкви, який відвідав межі Московського Патріархату, став Патріарх Шенуда III (1972 р). У 1988 році він вдруге на чолі великої коптської делегації відвідав Руську Православну Церкву, взявши участь в урочистостях на честь 1000-річчя Хрещення Русі. У 2008 і 2009 роках з благословення Патріарха Шенуди коптські делегації були присутні на похованні Святійшого Патріарха Олексія II і інтронізації Святійшого Патріарха Кирила. Представники Руської Православної Церкви відвідували в 2012 році Каїр для присутності на похованні Патріарха Шенуди III і на інтронізації Патріарха Тавадроса II.

В ході візиту Патріарха Тавадроса II в Росію, що відбувся 28 жовтня - 4 листопада 2014 року, і його зустрічі зі Святішим Патріархом Московським і всієї Русі Кирилом, було досягнуто домовленості про розширення співпраці, - зокрема, була заснована спеціальна Комісія з діалогу між Руською Православною Церквою та Коптською церквою. Сьогодні між двома Церквами здійснюється регулярний обмін делегаціями і реалізуються спільні проекти, в тому числі в сфері двосторонніх богословських консультацій, а також в академічній, медійній, соціальній та молодіжній сферах. Єгипет займає важливе місце в контексті систематичних зусиль з підтримки християн, що докладаються Руською Православною Церквою. Коптська Церква, як найбільша на Близькому Сході і в Північній Африці є важливим партнером Московського Патріархату в реалізації гуманітарних зусиль в цих регіонах.

Одним з ключових напрямків взаємодії в останні роки стали контакти між представниками чернецтва двох Церков. Коптські ієрархи і клірики завжди цікавилися життям російських монастирів, так само як і відвідування коптських монастирів Єгипту традиційно входило в програму багатьох візитів російських церковних делегацій. У монастирі Святого Бішо (прп. Паїсія Великого),

що має статус Лаври і є однією з Патріарших резиденцій, проходили багато зустрічей Змішаної комісії з богословського діалогу між Православною Церквою і давніми Східними Церквами, в тому числі її пленарні засідання. Історично саме монастирі є для коптів головним центром церковного життя, практично всі коптські єпископи постійно проживають в монастирях і є їх настоятелями або намісниками.

Взаємне вивчення єгипетської і руської чернечих традицій має важливе значення для обох сторін. В Коптській Церкві добре відомі руські подвижники - преподобні Сергій Радонезький і Серафим Саровський, блаженні Ксенія Петербурзька і Матрона Московська. Для Руської Православної Церкви особливо цікавий досвід збереження в єгипетських монастирях життя за уставами, створеними отцями-засновниками чернецтва. З благословення Святійшого Патріарха Кирила розвиток цього напрямку співпраці з Коптською церквою курирує голова Синодального відділу у справах монастирів і чернецтва митрополит Каширський Феогност.

Ця взаємодія отримала широкий позитивний резонанс в обох Церквах. Зокрема, духовна спадщина отців Єгипетського патерика стала основною темою міжнародної конференції Синодального відділу у справах монастирів і чернецтва (Москва, листопад 2018 г.). У 2018 - 2021 роках стародавні монастирі Єгипту також неодноразово відвідували знімальні групи ЗМІ Руської Православної Церкви, які створили ряд документальних кінопроектів, присвячених історії та сучасному життю Коптської Церкви. Її духовна спадщина включає як традицію стародавнього благочестя, так і подвиг новомучеників, останні з яких прийняли смерть за Христа в 2015 році на узбережжі Середземного моря в Лівії.

Джерело: https://mospat.ru/ua/news/87907/